

TELEGRAFUL ROMÂN.

Telegrafulu iese de doua ori pe septimana: joi si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu banii ga'ta, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr. 1. ANULU XII.

Sabiu, in 2 Ianuaru 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

1. Ianuaru 1864.

(b.) In politica, ca si in natura, nu sunt sarituri. Tote cate vedemu adi petrecendu-se innaintea ochiloru nostri, sunt rezultate ale evenimentelor de eri, precum si cele de eri nu sunt decatu consecutia ale celor de alaltaeri. De aceea starea politiceii in 1 Ianuaru 1864. se 'ncopcia nemidilocitu de starea politiceii in 31 Decembre 1863. Care e starea acest'a, cercaramu a espune in nr. *premergatoriu*, candu totdeodata aruncaramu si o reprivire asupra celor *intemperate* in anulu 1863. A predice in *sa holaritu* ce se va 'ntempla in 1864, e multu mai anevoiaz; caci acelea fura trecute, ear acestea sunt venitoare. De aceea ni se pare cutezatu si nefolositoriu, a ne perde prin conjecture despre unu venitoriu, care lesne aru poté dá de minciuna conjecturele nostre, precum adeseori da de minciuna si conjecturele celor mai *initiati* in politic'a mai inalta. Acest'a dar cu atat'a mai vertosu nu o vomu face, cu catu tocmai in dilele nostre, si anume in diplomati'a de astadi se pare a fi ajunsu la valóre dis'a unui renumitu barbata de statu francesu: ca limb'a e data o mului, pentru de a-si ascunde cugetele. Asiá de nechiara si de turbure e politic'a din dilele nostre!

Totu, ce potemu scote din ea, e temerea de venitoriu. Tota Europ'a, ba amu cuteza a dice tota lumea semená cu unu vulcanu acoperitu, care preste nopte, candu nu-ti aduci aminte, pote erumpe in convulsioni de nimicire. De nimicire pentru cine? Pote pentru toti.

Unu principiu mare strabate adi tota Europ'a, si causele cele multe, ce neliniscesu lumea, ce sunt ele in ultima analiza alt'a, decatu *incordarile de consolidare a nationalitatiloru*. Au fostu in istoria tempuri, candu aspiratiunile poporeloru si ale regimeloru aveau o tinta religioasa; de alta data iarasi vedemu natii intregi sacrificate pe campurile bataliei pentru splendorea unui dinastu seu a unei case domitoare; aflamu mai departe epoce, in care predominiau interesele de comerciu, de stari (nobile si iobagime), de drepturi positive s. a.; astadi tote acestea au peritu inaintea principiulu nationalitatii. Poporele parte desceptate, parte aprópe de desceptare reclama astadi drepturiloru ca popóre; dreptulu, de care dice Gothe asiá frumosu, ca e „dreptulu celu nascutu imprauna cu noi“ (das Recht das mit uns geboren ward). Italianii, Polonii, Romanii din Principate, Serbi din Serbi'a, Germanii din Schleswig-Holstein, Grecii din Elad'a, ba chiaru si poporele slave, abia tredite, din imperiulu turcescu, — tote, candu cautu mai afundu, se lupta pentru nationalitate si ceea ce se deduce dintr'ens'a.

Acestoru drepturi in sa se 'mprovescu, ba adeseori le dau tocmai in capu alte drepturi istorice: de ereditate, de tractate, de subjugare s. a. E intrebarea, care din aceste drepturi va remane invingatoriu? Noi din parte-ne credemu, ca alu nationalitatiloru, mai curendu ori mai tardiu, va invinge; in sa cu ce pretiuri, cu ce conditiiuni, cu ce prospecte in venitoriu, acest'a va fi apoi alta 'ntrebare. Dar fiindca amendoué aceste drepturi sunt tari si mari, si amendoué au ajutoarele si succursele sele, pentru aceea lupt'a, ce se pregatesce cu incetulu, se pare ca va fi un'a din cele mai grele si mai indelungate, prin care a trecutu Europ'a. Ceea ce dise de curendu unu renumitu Francesu, ca cine scie, ajunge-va generatiunea acest'a de omeni capetulu resboiului, ce se urdiesce, — e destulu de caracteristicu si de ingrozitoriu.

Si ore deca voru invinge odata nationalitatile, fi-va pace si linisce duratore? Nu credemu; caci nationalitatile cele mici voru sta si atunci fatia cu cele mari, cele mai

neculte cu cele mai culte, cele mai tari cu cele mai slabe, si atunci se pare ca se voru alia nationalitatile de un'a trupina, de un'a rasa incontr'a celor de alta rasa, si se va 'ncepe de nou lupt'a intre rase dna o mesura mare, precumu o vedemu in mesura mica d. e. astadi in Ungari'a intre Germani, Magiari, Slavi si Romani.

Dar sa nu facemu politica ideala! Intorcendu-ne dela Europ'a preste totu la imperiulu austriacu, elu intra pe port'a anului nou cu putine sperantie, dar cu multe temeri, si prospecte imbucuratoare nu ne da nici inafara, nici inlauntru. Inafara elu sta isolatu, despartitu de Franci'a si Engliter'a, dusmanitu cu Russi'a, in lupta necurmata cu Itali'a, impretinitu de nevoia numai cu Prussi'a, — o aliantia, ce de siguru se va desface iara indata ce va trece nevoia. In legatura cu starea lui dinafara sta cea dinlauntru, carea inca e destulu de posomorita. Ne'ntielegerea cu Ungari'a si Croati'a, parte in sa si cu tote tierile negermane, se continua; cestiunile de: alu meu si alu teu — intre imperiu si tierile singurite, respective intre senatulu imperialu si dietele provinciale, inca nu sunt aduse la deslegare multiamitoare; dar mai pre susu de tote apasa asupra statului enormele datorii de mai nainte si spese de acum,*) si prin urmare apoi grelele contributii, ce le platescu cetatienii statului in nisce tempuri de totu grele.

Tocmai pecandu scriemu acestea, ne da de ochi unu siru de articuli interessanti in „Gaz. Transs.“ estii din agerulu condeiu alu d. B., diu cari vedemu cu ingrozire, ca Transsilvani'a dupa ca cululu autorului pe anulu 1864. ar ave sa plateasca preste 30 millioé florini contributune. Cu ingrozire dicemu; pentruca scimu, ca si ce e 13 millioé, ce le plateste acum, storcu pre locuitorii pana la osu; si acesta contributune sa se urce inca mai pe susu de dupla! Acest'a intru adeveru aru ruina tier'a si o-aru impinge la desperatiune. Speramu in sa, ca ablegatii nostri din senatulu imperialu, cari cunosc nevoile tierii, si pote totusi nu le cunosc de ajunsu, si-voru pune tote poterile, ca serman'a Transsilvania sa nu se ingruieze cu sarcini, de care intr'adeveru nu e capace.—

In fine catu pentru noi Romanii transsilvani in specia, noi straplantamu in anulu 1864. multe dorintie neimplinite, dar transplantamu totdeodata si multiamirea de a ne fi vindicatu positiunea si drepturile de natune. Si precumu 1848 fu anulu inviiarei nostre ca poporu, asiá anulu 1863. ne inaugura ca natune. Acest'a e castigulu celu grandiosu, ce ni-lu aduse diet'a transsilvana; odata natune, vomu castiga noi, — de nu astadi, mane — tote celelalte drepturi, de limba etc., care nu e bine sa le facemu cause anumite, fiintie autonome, fiindu numai nisce deductiuni din notiunea nationalitatii. — Langa acestu castigu moralu ducemu cu noi in anulu celu nou credint'a si alipirea nepetata si loiala catra Domnitorulu si august'a Lui casa, precumu si p-rse erantia pe bazele unitatii si solitaritati imperiului. Intre aceste linii vomu desvolla si 'n anulu acest'a viet'a nostra publica politica. Dar in undele politiceii nu vomu uila nici de celelalte datorintie catra noi insine; vomu pastra solidaritatea nationala, vomu sacra individualitatile nostre pentru prosperarea totului, vomu inainta cultur'a si luminarea intelectuala si morala a poporului nostru, vomu contribui dupa potintia chiaru si la bunastarea lui materiala, pe scurtu vomu cerca fiacare la postulu seu a ne face datoriti'a.

Cu aceste urari saluta „Tel. Rom.“ pre cititorii sei in 1 Ianuaru 1864.

Calea ferata in Transsilvani'a.

(M. B.) Dintre tote tierile si provinciile Austriei nu-

*) A se asemena si: Mai nou.

mai Transsilvani'a și Bucovin'a, aceste două țări partea cea mai mare române, n'au încă cale ferată, credem însă, ca peste puțin și acestea vor fi în legătură cu celelalte țări ale imperiului, și la ele vor să străbata radiile binefacătoare ale comerțului, industriei și peste tot ale culturii; căci cu privire la Transsilvani'a din partea guvernului s'a și așternut un proiect pe măs'a senatului imperialu în Viena, ce s'a predat spre deregere unei comisiuni formate din membrii camerei de jos; prin urmare e unu ce nedisputabilu, ca necesitatea de a aduce în legătură puterea productivă a Transsilvaniei cu puterea industrială și banală a celorlalte țări din imperiu, și deodată și cu celelalte țări mari comerciale ale Europei, e recunoscută de imperativă, fără care nu ne putem provoca nici cându la ponderositatea unei s'u altei țări pentru arădarea puterii monarhiei întregi; peste puțin dă se vor începe desbaterile, se va stabili lini'a, și după aceea se vor începe lucrările spre realizarea unei dorințe praveche a Transsilvaniei.

Importanța, ce va să o aibă aceste cale ferate nu numai pentru Transsilvani'a, ci și pentru imperiul întregu, a datu destulă frângere de capu atâtu regimului, câtu și publicului spre stabilirea liniiei drumului de feru, ce va să se înființeze în Transsilvani'a.

Dintre liniile și proiectele cele multe batute și desbătute până acum în publicitate, mai alesu două e pareri si-au formatu majoritate, încâtu astăzi numai acestea stau sub judecata,

una e lini'a dela Pest'a către Aradu—Sabiu—Turnurosiu (proiectulu regimului),

alt'a e lini'a dela Pest'a către Orade—Clusiu—Brasiovu până la marginile Romaniei.

Care dintre acestea merita mai multa atenție din partea noastră cu privire la interesele Transsilvaniei și la ale imperiului întregu? se poate judeca din următoarele:

La clădirea fiacărui drumu de feru e de lipsa a se lua în considerare

scopulu clădirei,
produsele țării, și
starea finanței.

Cu privire la scopulu clădirei drumurilor de feru e recunoscutu și știutu de comunu, ca acelea se înființază s'u numai pentru scopuri militare, adică pentru aceea, că guvernulu în casu de lipsă, la escarea unei revoluțiuni în launtru s'u bată din afara sa-si potă concentra puterea sa militară în orășe binețarite, s'u în fortărețe spre așperarea intereselor imperiului, și spre scutirea imperației de incursele ostiloru inimice; s'u se înființază pentru scopuri economice privitoare la binele materialu și întielesualu, adică: pentru că cultur'a economică sa prinda rădăcini mai afunde și pe acolo, pe unde neguțatori'a, industria, precum și științele se aflau încă în starea lor primitivă și erau puțin respectate, numai până cându acelea înțindeau atâtea produse, cu care locuitorii si-acoperiau lipsele lor cele mai urgente; prin urmare că diligința locuitorilor, silința către ajungerea unei trepte mai înalte în privința comerțului și a industriei, sa fia stăruită în fia care cetățienii alu țării într'o măsură câtu se potă de mare spre binele și înăvțirea generală, știindu prăbine ca numai acea țară are putere și căvențu decisiv în ori-ce afacere publico-politică, carea are avere de stela, și cultura amesurată spre realizarea dreptului seu.

Nu vomu, căci n'avem nici o cauză a crede, că guvernulu prin clădirea drumului de feru în Transsilvani'a sa fia privitu mai multu la scopulu militar decăt la celu economic; pentru că de o parte țările Austriei de către Transsilvani'a formăză totu atâtea fortărețe naturale create de însăși natur'a, ear de alta parte țările vecine cu Austri'a de către Transsilvani'a au fostu și sunt pacifice și bucurăse, dacă ele nu sunt conturbate prin nimenea în somnulu lor celu dulce, din care abia secolulu presinte le-a chiamat la străplantarea culturii naționale în peptulu celu fragedu alu poporului; — ci credem, că guvernulu au avutu dinaintea sa acea intenție salutară, că Transsilvani'a, carea asemenea cu celelalte țări ale Austriei potă greutatea dărilor, încă sa aibă isvóre destule spre îmbunătățirea stărei sale materiale, spre propășirea în științele practice, adică: în comerțu, industria, și mai multu pentru aceea, că produsele pământurilor, ale apelor și ale munților Transsilvaniei, prin transportarea acestor'a în alte țări, unde se sentiesce lipsa lor, sa capete unu prețu mai bunu, de câtu aru avé acasă între țiermurii patriei, — ear produsele industriale și comerciale sa le capete cu unu prețu mai moderat din provinciile care se ocupa mai multu cu de a-

cestea, — și asiă sa aduca folose vizibile atâtu Transsilvaniei, câtu și celorlalte provincie austriace.

Transsilvani'a e unu magazin plinu de darurile cele mai prețuite ale naturii, este o mină ascunsă și avută în minerale, carea ascăptă mâni diliginți de a le aduce la lumină, adică: în comerțulu celu mare alu lumii spre binele locuitorilor din țară.

Din acestu punctu de vedere trebuie să privim noi clădirea drumului de feru în Transsilvani'a, cu tôte că guvernulu totdeun'a a luat și trebuie să iee în considerare și scopulu militar, însă totuși aceste două interese unulu cu altulu sa nu fia nici cându în contrarietate; căci atunci în locu de a se usura, mai multu se îngreună umerulu poporului, care sentiesce prătare sarcin'a clădirilor. Interesele acestuia sunt mai pre susu decăt ale guvernului; căci nu poporul e pentru guvern, ci guvernulu pentru popor; de starea materială favorităre a poporului depinde țării și puterea guvernului; deci într'unu statu sanatosu interesele guvernului nu e ertat să se abată dela interesele poporului, ci mai vertosu sa fia în armonia cea mai bună.

Dela senatulu imperialu.

Ces'a de susu a senatului imperialu a tinutu ședința în 4 Ian. c. n. La ordinea zilei e bugetulu pe anul 1864. Presedintele aduce la cunoștință, că Mai. Sea a întaritu legea pentru durarea contribuțiilor urcate pe cele patru luni venitoare.

Capitululu 1. privitoare la spesele p. n. curți imperatesci, se priimesce fără desbateri.

La titulu „senatulu imperialu“ comitetulu de finanțe a propus a se urca spesele cu 655 f. pentru remunerarea oficialilor. Se priimesce.

La titulu „consiliulu de stat“ se votăză sumele respective după propunerea comitetului. Concluzulu casei ablegatilor: a se provcă regimulu de a substerne sesiunii venitoare unu proiectu de lege pentru reorganizarea acestui consiliu, nu se priimesce.

În titulu „consiliulu ministrilor“ nu este diferența.

La capitulu „ministeriulu de esterne“ cas'a sustine mai cu unanimitate leaf'a solului din Rom'a în contr'a concluzului casei de susu. În cauză acest'a vorbira Cardinalulu Rauscher, Conte Thun și Baronulu Lichtenfels. — Cu aceste ședinți se încheia.

În 5 Ian. iar tinu ședința cas'a de susu, și continuandu desbaterile asupra bugetului. încuviințată stergerea a 143,500 f. acordati de cas'a ablegatilor pentru ameliiorarea sôrței judecătorilor. Pentru acordarea acestui postu vorbi numai fostulu ministru Kraus, ear în contr'a lui Conte Thun, ministru Lassier, și referințele principele Labionowski. — Titulu „institutele de pedepsă“ se încuviințază după propunerea casei ablegatilor. Cardinalulu Rauscher și Br. Hennet vorbescu pe întrecute de meritele calugaritilor rom. cat. pentru îngrijirea celorlalte, asiă încâtu — după cum dice Botschafter-ti vine a te mira, că mai sunt pe lume oameni de omnia și nu se facu toti criminalisti, pentru de a se împartasi și ei de această fragedă îngrijire.

Sabiu 31 Decembre 1863. (Tramisu.) Pe aici se latiesce faim'a, pre cum ca asiă numitii munti revindicati cari s'au fostu datu încă de Imperatulu Iosifu II. granitieriloru din regimentulu antăiu, și mai pre urma și la desființarea institutului de granitie se lasara în folosința acestor'a ca unu fondu pentru scopuri școlare, sa se ia dela acestea, și sa se dea parte națiunii sasesci, și parte altor families nobile. — Cându s'aru adeveri această foarte tristă faimă, aru fi pentru acestu popor totdeun'a credinciosu unu ce neacceptat și nemeritat, și cu atât'a mai durerosu, cu câtu acest'a se afla nu numai într'o stare foarte misera și lipsita de tôte medilăcele de a-si potea înființâ școle pentru cultur'a tinerimei sale, ci aru fi pentru servitiile facute patriei comune extraordinarie fatia cu cei alti conlocuitori nu numai cu nimicu remunerată, fără din contra că unu necredinciosu asemenea cu rebeli aspru pedepsitu. (Nu putem crede o astfel de măsură din partea guvernului. Red.) (Unu fostu granicieru.)

Zernesci 28 Decembre 1863. Răspunsu la corespunștința din Telegrafulu Romanu Nr. 115 anul 1863. esita Dintre Bucăciu și Pătr'a Craiului în 5 Decembre 1863.

Nu voiescu, Dle P. L. a-ti aplaudă s'u a-ti denegă cele ce ai nșiratu în privința întocmirii judecătoriei și a dere-

gatoriei administrative din cereul Branului, din cauza ca această este treb'a ocarmuirei, insa încatu te-ai atinsu de persón'a amplotului, debuie sa spunu lumii pe fatia fãra reserva, cumca ti-ai versatu veninulu numai din cauza ca fratele Diale P. I. nu fu alesu, séu mai bine dísu, impusu Braneniloru cá Juce primariu cu ocasiunea regulãrei deregatoriei comunale in 4 Decembre 1863., dupa cumu v'au fostu vointi'a sî dorinti'a, pentru care a-ti inrebuintiatu tóte midilócele, insa indesiertu, fiindca amplotulu, de care te-ai atinsu, a preferitu a recunosce vointi'a poporului, care nu vré cá o singura familia sa ocupe cu rudele sale tóte oficiele mai inriuratóre din comuna, temendu-se de urmãrile nepotismeloru, ca ori unde-si asiéza aceia cuibulu, acolo e vai de poporu sî de interesele comune!

Mai bine ti-ai vedé de pátrafiru, ca supraveghiarea preste amplotiati sî calatoriile loru e competinti'a regimului; elu scie judecã, care sî câte caletorii suntu oficióse séu neoficióse, cu licentia séu fãra licentia.

Cumu poti Dta aruncã vina judelui cercuale, ca demoralitatea cresce, creditulu pere, vadi'a dirigatoriilor se reduce mai la nula, abuserile suntu in flóre, sî judii comunali si-jóca rolulu fãra controla?

Vadi'a amplotului, creditulu sî moralitatea pere atunci sî acolo, unde se radescu o multime de membri ai cutãrei sî cutãrei familii, spre a ocupã posturile oficieloru, care trebue sa executeze mandatele amplotului. Hei! *interessulu* familiaru multe díce sî face; amplotiati insa au familia pre totu poporulu, sî le cauta pe tóta lun'a a-lu visitã sî a-i vindecã necasurile, sî de aceea nu póte deodata fi sî pe sate sî a tiné sî cancellari'a fãra nici unu subjectu altulu.

In fine te provocu, a dá in publicu ce ai de datu in privinti'a alegerei representatiunii sî a dirigatoriei comunale din Branu, carea o numesci clasica. Clãica dieu, cáci a cadutu fratele Diale, insa de se alegeã, aru fi fostu buna, fôrte buna, pentru Dta; mi se pare ca pentru aceea ca amu cedatu voi'a poporului nu-mi va perí vadi'a nice creditulu, inse de lucramu din contra, atunci fãra indoiéla.

„Telegrafulu Romanu“ insa sa traiéscã, cá sa mai póta aduce la cunoscinti'a publicului aretãri false despre amplotiati, dela ómeni de aceia, la cari amplotulu nu le póte face tóte pe voia cu daun'a vointiei publice.

Georgiu Strambu, Jude cencuale.

Earta-ne acumu, Dle Strãmbule! cá sa-Ti oblimu putintelu *invectiv'a* privitóre la noi. „Tel. Rom.“ cá ori care altu jurnalulu publicu, e datoriu moralicesce a priimi totu, ce póte demascã sî prin urmare apoi indreptã vreunu abusu. Elu e datoriu insa totdeodata, cá sî ori care altu jurnalulu publicu, a priimi sî rectificarea data de partid'a contraria. De aceea iata c'a priimitu sî respunsulu DTale, bunu reu, cumu l'ai sciutu sî l'ai potutu dá. Ba a facutu sî mai multu, a priimitu sî copilaréti'a ultragiare, cu care l'ai cercetatu fãra nici o cauza; cáci elu pe onóre nici c'a sciutu cine e jude cercualu in Zernesci, sî asiã nu Te a vatematu nici cátu e negru subt unghia, prin urmare nici DTA n'aveai dreptulu a Te acatiã de elu. Acest'a, precumu sî aceea, ca déca aibi de a face cu cineva intr'unu jurnalulu, sa-Ti „ispravesci“ cu elu, sî pre jurnalulu cá preterenu neutralu sa-lu lasi in pace, pentru aceea Ti le aducemu aminte, pentruca vedemu ca esti incepatoru in jurnalistica.

Mai departe ierta-ne a-Ti reflectã, ca „Telegrafulu“ scie distinge fôrte bine intre „amplotu“ sî intre persón'a séu individulu amplotuli Strãmbu, sî elu aducendu oretare (falsa nefalsa, DTA prin respunsulu de „Buna-diu'a-baba, Crastaveti-draga“ vedemu ca nu o restorni) asupr'a Judelui cercualu din Zernesci, n'a vatematu, dar nici n'au atinsu starea amplotiloru preste totu; DTA insa Te ascundi dupa statulu acest'a onorificu, cá sa devini neatacabilu. Cá candu titulu de amplotu singuru aru fi in stare a Te ingradi cu unu: Noli me tangere! A trecutu bab'a cu colacii; credemu ea ne'ntielegi.

In fire, fiindca „la perulu stirosu“ trebue bátiulu grosu“ iértane a-Ti spune sî aceea, ca nici, trecutul nici presintele DTale nu Te indreptatescu a amenintiã, ca la casu de neprimire a acestui respunsu in terminu de 10 dile vei face cést'a séu ceea. De pe partea nóstra fa ce vei voi; noi Ti priimimu asiã numitul respunsu nu pentruca ne-aru impressiunã amenintiãrile DTale, ci pentruca voim u a ne face datorinti'a de jurnalisti imparziali.

Dar preste totu Te-amu svatuí a nu pasi mai departe pe unu terenu, pe care, precumu se vede din prim'a lovire, nu vei prea culege laurii, cá a-Ti cautã, de vei avé

ceva de cautatu, pe alta cale. — Redactiunea „Tel. Rom.“

Pecic'a romãna 24 Decembre. Onorate Domnule Redactoru! Cu mãua tremuranda iau condeilu descriindu scirea cea pentru noi Romano-pecicãni fôrte trista, chiaru acum'a candu domnesce fómelea cea mai mare. — In mai multe renduri se furara bani din biserica. — In 1-a di Decembre fiindu vertu fôrte cumplitu, la 2 óre dapa médiadi turnulu bisericeii eam in slaba stare fiindu l'au oboritu cu totulu, — éra in 24-a di in ajunulu de craciunu sear'a la 8 óre aprindiendu-se carbunii din launtru, ce erau pusi sub treptele de lemnu — seau sear'a suitóre in podu la orologiu, sî in turnu carele acum'a nu erã, d'abiã scotiendu afara cu mare frica sî greutate — chivotulu, potirulu, ornamentulu preotiescu, cártile bisericesci, scaunulu episcopescu, scaunele barbatesci sî mirenesci, sî alte maruntisiuri; — éra templ'a, stranele, acoperisulu sî cerimea se prefacura in pravu sî cenusa; campanele sî orologiuulu devenira prada focului. (I. A.)

Varietãti sî noutãti de di.

(Curtenire de diu'a onomastica sî de anululu nou). O parte mare antelligintiei romãne din Sabiu se adunã in 31 Dec. sér'a, spre a aduce Esc. Sele, Dlui Vicepresidinte Ladislau Vasiliu Pop manifestatiunile sele de stima. P. Protopopu Hannia salutã pre d. Vicepresidinte sî-i gratulã diu'a numelui, carea a totdeodata diu'a anululu nou. Esc. Sea multiam in cuvinte afabile, dete assecurarea, ca totdeun'a va dá concursulu seu la binele publicu, in fine adressã cátra cei de fatia cáte o 'ntrebare familiara.

(Epistole de gratulare.) In Vienn'a se detera in 1 Ian. 36,000 epistole, din care firesce cele mai multe au fostu de gratulatu la anululu nou.

(Necrologu.) Dn'a Alessandrin'a, sotia dlui Consiliaru de curte, demnului Romãnu Georgiu Pop'a, reposã in 4. Ian. 1864. c. n., sî fu comitata la momentu de unu mare numeru de Romãni din Bud'a sî Pest'a. Fia-i tierãn'a usióra!

E. S. Episcopulu rom. cat. din Transsilvani'a Dr. Haynald, dupacumu spune „Wanderer“ si-a datu resignatiunea in mãnile Maiestatei Sele Imperatului. De se va adevér, acest'a aru fi unu ce fôrte importantu. — „Magyar Sayto“ adauge, ca urmatoriulu lui se crede ca va fi Episcopulu titulariu din Oradea-mare, M. Fogarasy (cunoscutulu regalistu din die'ta transsilvani'a).

(Serbatóre romanésca in Vienn'a.) Tinerimea romãna, ce studiéza la institutele din Vienn'a, serbéza dupa o datina frumósa ajunulu de anululu nou impreuna. Facendu-ni-se sî nóue onórea de invitare, multiamimu in publicu fratiloru din Vienn'a, sî le urãmu, cá precumu la acésta petrecere jovialã, asiã sî alta data pe cararea sciintiei sî a vitutei sa fia totdeun'a un'a!

(Date statistice despre tinerimea studiósã din districtulu Oradei mari. D. Teologu T. Rosiu, cunoscutu prin zelulu seu literariu publiculu nostru, comunica dupa Kummel urmátórele date, ce le reproducemu din „Concordi'a“. In districtulu Oradei mari suntu 6 gimnasii mari sî 7 mici.

Aceste treisprediece institute suntu frecventate de 3534 de tineri, dintre cari suntu Romãni 886. Tenerimea se imparte pre gimnasia in modulu urmatoriu: a) In gimnasiile depline sî adeca: in Arada suntu laolalta 397 de tineri, dintre acesti'a suntu romãni 83; in Beiusiu suntu laolalta 281 de tineri, dintre cari suntu romani 263; in Oradea—mare 568, romãni 142, in Satu—mare 288, romãni 49; in Segedinu 706, romãni 10; in Timisióra 505, romãni 63, b) in gimnasiile inferioari sî a nume: in Debretinu 101, romãni nici unulu; Lugosiu 162, romãni 87; in Sigetulu Maumatici 110, romãni 28; in Bai'a—mare 134, romãni 86; in Beckereculumare 140, romãni numai 3; in Carciu-mare 83, romãni 26, sî in Simleulu Selagiului 59, romãni 46.

La unu banchetu in onórea principelui Gortschakoff, ministrului de esterne rusescu, díse unulu dintre óspeti, pe bas'a euentului „Times“ eloru, ca nici unu ministru n'are peana taiata asiã finu cá principele Gortschakoff. Acest'a respunde, ca nu e meritulu lui, ci alu Rusiei, carea sta la spãtele lui; nu alu acelei Rusie, carea o poreclescu inimicii eii, ci alu Rusiei celei liniscite maletósa sî polinte. „Noi, díse, amu suflatu asupr'a nuorului, ce acoperiã marimea nóstra, sî deodata ne vediu Europ'a in lumin'a nóstra cea adevérata.“ (Se vede dar, ca Rusi'a simte pe deplinu triumfulu, ce l'a castigatu in lupt'a diplomatica cu Austri'a, Franci'a sî Engliter'a pentru Poloni'a.)

(Cunoscentie limbistice la oficiarii itali.)

În urm'a unei dispoziții a ministrului de război s'au conșcris ofițerii, ce cunosc altele limbi străine, afara de cea franceză, și s'au aflat, ca nemțiesce 746, englezesce 357, spaniolesce 67, unguresce 47, polonesce 32, turcesce 14, portugezesce 11, romanesce 6, boemesce 6, arabesce 4, olandesce și serbesce câte 2, croatesce, iliresce, bulgaresce, indesce și persesce câte 1.

(Concursu la stipendii.) Ven. Ordinariatu metropolitanu gr. cat. din Blasiu publica concursu la 2 stipendii: unul din fundatiunea ramantiana de 63 f., și unul de 120 f. din fundatiunea kleiniana. Recurintii voru avé a-si produce rogările instruite cu testimonii la laudatulu Ordinariatu până pe 15 Ianuaru 1864 cal. nou.

Lui Langiewicz, fostulu generalu polonu. i s'a datu din partea mai multor oraste din Svizzer'a dreptulu de cetățienu.

Jurnalele magiare din Ungari'a în 1 Ianuaru 1864. se classifica astfel. Preste totu esu 62 foi magiare, din care 44 în Pest'a. Din aceste foi 6 politice esu pe tota d'ua, 4 politice nu esu pe tota d'ua; foi beletristice și critice esu 10, umoristice 2, de specialități 16, foi provinciale, nici de politica, nici de specialități 12.

(Demnu de imitatu.) Cu ocasiunea unui parastasu în onorea memoratoriului nostru poetu Andreiu Muresianu, ce s'a celebratu cu festivitate frumoasă în Pinticu, tractulu protopopesu gr. cat. alu Faragaului, la propunerea cunoscutulu patriotu d. G. Vitězu, decise a edifică pe spesele comune o casa în Blasiu, unde sa se adapostesca nu numai tinerimea studioasă, dar și preoțimea și preste totu ori cine din acelu tractu, candu va avé de a calatori la Blasiu.

La institutulul agronomicu din Altenburg (Ungari'a) suntu, după Conc., ascultatori din Ungari'a 96, din Boemi'a 15, din Austri'a de josu 44, Moravi'a 12, Silesi'a austriacă 12, Galiti'a 7, Transsilvani'a 3, Carnioni'a 3, Stiri'a 2, Ausri'a de susu, Salzburg, Croati'a, Slavoni'a, Veneti'a, Prussi'a și Romani'a câte 1.

Tergulu Sabiiului în tota privinti'a a fostu foarte slabu.

Prospectu politicu.

În fruntea actiunilor politice sta încă totu cauz'a Holstein-Schleswig-iana. Amintiseramu, ca ducele Fredericu de Augustenburg s'au adresatu într'o epistolă foarte magulitoare către Napoleonu, rogându-lu a partini cauz'a lui. Asemenea și regele Christianu din Dani'a a rogatu pre Imperatulu a starui pentru conchiamarea unei conferințe speciale în cauz'a germano-danese. De a respunsu Imperatulu dejă la cęsta din urma, nu șcim; atât'a e siguru, ca Franci'a se ține pân'acumu neutrală în această cestiune. — Regele Christianu IX. emise o proclamațiune către armata, în carea apelęza la iubirea lor de patriă și dice, ca nu numărulu, ci curagiulu și supunerea necondiționată ducă la învingere. — Engliter'a partinesce proiectulu unor conferințe speciale în cauz'a germano-danese, și a pus confederațiunei germane alternativ'a: au priimirea acestui proiectu și pace, au nepriimirea lui și răzbelu. — Propunerea Austriei, a provocă pre ducele Fredericu să parascesca ducatele, au produsu mare nemulțămire, și pecătu crescū simpatiele pentru ducele, pe atātu scadu speranțele în cele două poteri mari germane. — În pozițiunea armatelor germane și danese nu s'a facutu nici o schimbare mai essentială.

Franci'a, precumu se vede atātu din feluritele cuvinte ale Imperatului, cătu și din adres'a corpului legislativu la cuventulu de tron, doreșce mai pre susu de tôte pacea, că sa se pōta consolidă înlantru.

În Poloni'a s'a publicatu o ordinațiune nouă a guvernului rusescu, prin carea se impune sequestrarea bunurilor tuturor, cari au luat parte la revoluțiune. Clerului se impune o contribuțiune nouă, și anume Episcopiloru de 18, canoniciloru de 6%.

Se vorbesce, ca gubernatorulu civilu Laszczyński sa fia fostu depus și înlocuit prin Roznow. Casele rusesce fura duse în citadell'a din Varsiovi'a.

În Svedii'a se facu pregătiri serioșe de război; cu cine și încontr'a cui, Svedii'a încă nu s'a declarat.

În Grecii'a turburări neconținute; totu ministrii au dimisiunatu.

Post'a din Romani'a ni-a venitu foarte manca.

Mai nou.

În ședinți'a din 11 Ian. c. n. a casei de josu ceru ministrulu de finanțe unu creditu straordinariu de 14 milioane la bugetulu militariu pentru 1864, și anume 4 milioane despagubire pentru pagubele cașionate prin războiulu din 1859, ear 10 milioane pentru esecutiunea din Holstein. — Mühlfeld și consotii interpellara pre mini-

strulu de esterne Contele Rechberg în privinti'a politice, ce o observa guvernulu fatia cu cauz'a holstein-schleswig-iana. — Ministerulu de răzbelu respunde la interpellatiunea lui Zimmermann pentru cunoscutulu omoru Bistriții'a, ca criminalulu ofițieru e sub cercetare, și sentinți'a se va aduce cătu mai curescu. —

Regele Christianu din Dani'a s'a reîntorsu dela armata la Kopenhagen. Missiunea generalulu Fleury va curtea din Kopenhagen se dice a fi fostu, că sa 'mbiia pre Dani'a cu aliantia ofensivă și defensivă cu Franci', deca aceea s'aru poté smulge din ori-ce legatură cu Engliter'a.

Balulu

Reuniunei femeiloru române etc. din Brasiovu

se va ține și în carnelegile acestea în modulu strălucitu usitatu, Dumineca în 12/24 Ian. 1864 în sal'a Redutei de aci. Pretiulu unui biletu de intrare e de persōna 1 f. 60 xr. Deci suntu postiti a luă parte la această petrecere totu, căti doreșcu a ajută fondulu unui institutu filantropicu.

Comitetulu Reuniunei f. r. etc.

Nr. 73.—2

Concursu.

La școl'a capitală română ortodoxă orientală a Protopopiatulu Dobrei în Dobr'a, devenindu unu postu de Invetiatoriu vacantu, se escrie concursu până în 16 Ianuaru a. v. 1864 st. v. c'unu salariu anualu de 400 f. v. a.

Individui, cari voru competă la 'mbracarea acestui postu, debue sa fie de natiune română și de religiune ortodoxă orientală, ca sa pōta coresponde caracterulu natiunali și confesiunali alu școlii, și au a se adresă până la datulu descrișcu către Efori'a școlară, prevediendu recursele lor:

- 1 Cu Atestatu de botezu,
- 2 cu documentu despre capacitatea, despre servitiulu avutu, seu despre ocupatiunea de mai înainte, precumu și despre portarea morala, politica, și cunoscinti'a limbelor patriei. —

Inspectoratulu districtualu și Presiedintele Eforiei școlare capitale a Protopopiatulu ortodoxu orientalu din Dobr'a, în 16 Decembre 1863.

Nicolau de Crainicu m. p.
Protopresviteru.

Pretiurile de piația

din Sabiiu, Marti în 31 Dec. 1863. (12 Ian. 1864.)

	fl.	xr.
Grăulu de frunte, galét'a nemț. (Metzen) *)	3	47
" de midilocu "	3	20
" de cōda "	2	93
Secar'a galét'a nemțiescă (Metzen) *)	2	—
" de midilocu "	1	93
" " cōda "	1	87
Ovesulu de frunte, gal. nemț. (Metzen)*)	1	40
" " midilocu "	1	33
" " cōda "	1	27
Cucuruzulu galét'a nemțiescă (Metzen) *)	1	87

*) 3 galete nemțiesce suntu 2 galete ardelenesce.

Burs'a din Vieni'a în 1/13 Ianuaru 1864.
Metalicele 5% 73 | Actiile de creditu 181
Imprumutulu nat. 5% 80.35 | Argintulu 119.
Actiile de banca 795 | Galbinulu 5.71

Corespondința.

III. Dne Ecaterin'a de Mocioni. Nr. 109 din „Tel. Rom.“ ni s'a reîntorsu din Vieni'a la Sabiiu. — D. N. A. în Iasi. Asemenea D-V. nr. 113 din Iasi. — D. P. T. în C. cuventarea bis., ce ni o-ati tramisū, n'o potemu priimī, de-sf e bună; sa staruimū inșă cu totii prin rogări către P. L. Scannu Eppescu, atātu de caldu amicu alu luminei, sa ia inițiativ'a pentru înființarea unei foi propriie bisericesci; căci deocamdata lips'a eii o simțimū mai tare. — D. N. L. în S. Ve multiamimū; priimiti sincer'a noastră condolentia. — M. B. în P. Nulla regula sine exceptione; bucuroșu ori candu.

DD. abonanti vechi suntu rogati a ne trimite împreună cu abonamentulu și câte o adresa tiparită de pân'acum.

Redactoru respundiatoru Zacharia Boiu.

Editor'a și tipariulu tipografiei diecosane.